

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВНІЧНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

«07» жовтня 2021 року

№ 60/81-р/к

справа № 884/21-р-02-06-15

м. Київ

*Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції*

Рішеннями виконавчого комітету Володарської селищної ради Білоцерківського району Київської області від 27.02.2015 № 592, від 22.03.2016 № 29, від 13.01.2017 № 92, від 08.06.2017 № 118, від 17.10.2019 № 281 та від 31.01.2020 № 300 було встановлено тарифи комунальному підприємству «Володарка» (далі – КП «Володарка», Підприємство) на послуги з відведення місць на кладовищі смт Володарка Київської області для поховання померлих (в тому числі для іногородніх громадян).

При цьому, Володарська селищна рада Білоцерківського району Київської області (далі – Рада) в особі виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області затвердивши тарифи на послуги з відведення місця на кладовищі, у тому числі окремо за виділення місця для захоронення для жителів смт Володарка та для іногородніх громадян, що не передбачено чинним законодавством, легітимізувала порушення КП «Володарка» законодавства про захист економічної конкуренції на ринку надання послуг з відведення місця на кладовищі для поховання померлих у селищі Володарка.

За результатами розгляду справи № 884/21-р-02-06-15 такі дії Ради в особі виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області кваліфіковано як порушення, передбачене пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (легітимація порушення законодавства про захист економічної конкуренції).

Адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 884/21-р-02-06-15 про порушення Радою в особі виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та подання Третього відділу досліджень і розслідувань від 11.08.2021 № 60-03/195п з попередніми висновками у зазначеній справі,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (попередня назва – Київське обласне територіальне відділення

Антимонопольного комітету України) (далі – Відділення) проводило дослідження на предмет дотримання вимог законодавства про захист економічної конкуренції органами влади та суб'єктами господарювання, що здійснюють діяльність на ринках ритуальних послуг у межах Київської області.

- (2) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 03.04.2015 № 21-р розпочато розгляд справи № 884/21-р-02-06-15 за ознаками вчинення Радою в особі виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 7 статті 50 та статті 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації порушення комунальним підприємством «Володарка» (далі – КП «Володарка», Підприємство) законодавства про захист економічної конкуренції на ринку ритуальних послуг у межах смт Володарка Київської області.
- (3) Листом від 16.08.2021 № 60-02/5939 було направлено копію подання з попередніми висновками у справі № 884/21-р-02-06-15 на адресу виконавчого комітету Володарської селищної ради Білоцерківського району Київської області.
- (4) Листом від 02.09.2021 № 02-20/1691 (вх. Відділення від 06.09.2021 № 60-01/4490) Рада надала до Відділення заперечення щодо змісту подання з попередніми висновками у вказаній справі.

2. Відповідач

- (5) Відповідачем у справі є Рада (09301, Київська обл., Білоцерківський район, смт Володарка, пл. Миру, буд. 4; ідентифікаційний код юридичної особи 04359732) в особі виконавчого комітету.
- (6) Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи (частина третя статті 140 Конституції України).
- (7) Відповідно до частини першої статті 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.
- (8) Рада відповідно до статей 5 та 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» входить до системи місцевого самоврядування та є органом місцевого самоврядування, що представляє спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст, у межах повноважень, визначених Конституцією України, цим та іншими законами, а також повноважень, переданих їм сільськими, селищними, міськими радами.

3. Обставини справи

3.1 Щодо послуг з поховання (складовою яких є послуги з копання могил)

- (9) Діюче законодавство України, зокрема Закон України «Про поховання та похоронну справу» передбачає, що відповідно до:

- статті 9 *ритуальні служби* – спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізація предметів ритуальної належності;

- статті 10 надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності. Вартість таких послуг встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.

(10) Загальні правові засади здійснення в Україні діяльності з поховання померлих, регулювання відносин, що виникають після смерті (загибелі) осіб, щодо проведення процедури поховання, механізм ціноутворення та порядок встановлення тарифів на ритуальні послуги визначаються, зокрема:

- Законом України «Про поховання та похоронну справу» (далі – Закон);
- Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні»;
- Єдиною методикою визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізація предметів ритуальної належності, що затверджена наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 №194, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 18.03.2004 за №338/8937 (далі – Єдина методика);
- Нормами часу на надання ритуальних послуг та виготовлення предметів ритуальної належності, затвердженими наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України (наразі – Міністерство з розвитку громад та територій України) від 03.03.2009 № 52 (далі – Норми часу).

(11) Відповідно до статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів міських рад належить управління об'єктами житлово-комунального господарства, побутового, торгівельного обслуговування транспорту і зв'язку, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, забезпечення їх належного утримання та ефективної експлуатації, необхідного рівня та якості послуг населенню.

(12) Згідно із статтею 28 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів міських рад належить встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, тарифів на побутові, комунальні (крім тарифів на теплову енергію, централізоване водопостачання та водовідведення, які встановлюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг), транспортні та інші послуги.

(13) Відповідно до статті 12 Закону ритуальні послуги надаються за плату згідно з договором-замовлення, крім випадків, передбачених законом. При цьому, вартість послуг та предметів ритуальної належності визначається на принципах:

- доступності для кожного громадянина і рівності правових гарантій;
- визначення економічної обґрунтованості, планово-розрахункової собівартості та рентабельності при затверджені ціни;
- відповідальності виконавчих органів сільських, селищних та міських органів виконавчої влади за встановлені ними ціни;
- відкритості, доступності та прозорості структури ціни;

- оплати тільки тих послуг, що відповідають державним стандартам та нормативним документам.
- (14) Отже, органи місцевого самоврядування наділені повноваженнями по встановленню тарифів на послуги з копання могили, оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання, оформлення свідоцтва про поховання. При цьому, тарифи на вказані послуги мають бути затвердженими в економічно обґрунтованому розмірі.
 - (15) Механізм формування вартості та економічно обґрунтованих тарифів (цін) на ритуальні послуги, предмети ритуальних належності для суб'єктів господарювання різних форм власності визначає Єдина методика.
 - (16) Розділом 2 Єдиної Методики передбачено, що розмір витрат за кожною статтею визначається на підставі державних та галузевих нормативів, а також відповідно до прийнятих на підприємстві норм використання палива, електроенергії, матеріалів, норм та розцінок з оплати праці, нормативів витрат на управління і обслуговування виробництва та інших норм витрат. При невідповідальності державних або галузевих норм витрат матеріальних, трудових, та фінансових ресурсів розрахунковим нормам, які відображають особливості діяльності окремого підприємства, використовуються норми, які затверджуються наказом директора підприємства.
 - (17) Таким чином, діючим законодавством визначені повноваження виконавчих органів міської ради щодо встановлення вартості ритуальних послуг та забезпечення необхідного рівня та якості таких послуг населенню, відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, які надаються ритуальними службами.
 - (18) КП «Володарка» здійснює свою діяльність на підставі статуту, затвердженого рішенням Ради від 02.04.2008 № 968-18-V (зі змінами) одним з видів діяльності Підприємства є організування поховань і надання суміжних послуг (код за КВЕД 96.03).
 - (19) Тобто, КП «Володарка» є спеціалізованим комунальним підприємством, яке виконує функції ритуальної служби у розумінні статті 9 Закону.
 - (20) КП «Володарка» (09300, Київська обл., Володарський р-н, смт Володарка, пров. Перемоги, 3; ідентифікаційний код юридичної особи 35450817) здійснює надання ритуальних послуг у межах смт Володарка Київської області.
 - (21) Відповідно до статті 9 Закону *ритуальні служби* – спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності. Ритуальні служби можуть також надавати ритуальні послуги, не передбачені необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальної належності. Тарифи щодо оплати таких послуг та предметів ритуальної належності встановлюються в межах, визначених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.

- (22) Згідно із статтею 10 Закону надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності.
- (23) Листом від 16.02.2015 № 58 КП «Володарка» подало до виконавчого комітету Володарської селищної ради на погодження/затвердження тарифи на ритуальні послуги.
- (24) Рішенням виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області від 27.02.2015 № 592 «Про погодження цін на ритуальні товари та послуги КП «Володарка» встановлено тарифи на ритуальні послуги, які наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

№	Найменування послуг	Тарифи на ритуальні послуги, грн
1	Відведення місця на кладовищі	40,00
2	Місце для захоронення в майбутньому для жителів смт Володарка	100,00
3	Місце для захоронення іногородніх громадян	2500,00
4	Копання ями	600,00
5	Доставка труни	70,00
6	Послуги ритуального автомобіля:	
	- по Володарці	315,00
	- по селах	365,00

- (25) Листом від 22.02.2016 № 58 КП «Володарка» подало до виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області на погодження/затвердження тарифи на ритуальні послуги.
- (26) Рішенням виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області від 22.03.2016 № 29 «Про погодження цін на ритуальні товари та послуги КП «Володарка» встановлено тарифи на ритуальні послуги, які наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

№	Найменування послуг	Тарифи на ритуальні послуги, грн
1	Відведення місця на кладовищі	40,00
2	Місце для захоронення в майбутньому для жителів смт Володарка	100,00
3	Місце для захоронення іногородніх громадян	2500,00
4	Копання ями	600,00
5	Доставка труни	70,00
6	Послуги ритуального автомобіля:	
	- по Володарці	400,00
	- район	500,00

- (27) Листом від 03.01.2017 № 6 КП «Володарка» подало до виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області на погодження/затвердження тарифи на ритуальні послуги.
- (28) Рішенням виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області від 13.01.2017 № 92 «Про погодження цін на ритуальні товари та послуги КП «Володарка» встановлено тарифи на ритуальні послуги, які наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

№	Найменування послуг	Тарифи на ритуальні послуги, грн
1	Відведення місця на кладовищі	40,00
2	Місце для захоронення в майбутньому для жителів смт Володарка	100,00
3	Місце для захоронення іногородніх громадян	2500,00
4	Копання ями	600,00
5	Доставка труни	70,00
6	Послуги ритуального автомобіля: - по Володарці - відстань до 28км - відстань понад 28км	500,00 600,00 700,00

- (29) Листом від 29.05.2017 № 154 КП «Володарка» подало до виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області на погодження/затвердження тарифи на ритуальні послуги.
- (30) Рішенням виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області від 08.06.2017 № 118 «Про погодження цін на ритуальні товари та послуги КП «Володарка» встановлено тарифи на ритуальні послуги, які наведено в таблиці 4.

Таблиця 4

№	Найменування послуг	Тарифи на ритуальні послуги, грн
1	Відведення місця на кладовищі	100,00
2	Місце для захоронення в майбутньому для жителів смт Володарка: - одне місце - кожне наступне	300,00 1000,00
3	Місце для захоронення іногородніх громадян	5000,00
4	Копання ями: - літній період - зимовий період	700,00 800,00
5	Доставка труни	100,00

6	Послуги ритуального автомобіля: - по Володарці - по селах	600,00 700,00
---	---	------------------

- (31) Листом від 09.10.2019 № 502 КП «Володарка» подало до виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області на погодження/затвердження тарифи на ритуальні послуги.
- (32) Рішенням виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області від 17.10.2019 № 281 «Про погодження цін на ритуальні товари та послуги КП «Володарка» встановлено тарифи на ритуальні послуги, які наведено в таблиці 5.

Таблиця 5

№	Найменування послуг	Тарифи на ритуальні послуги, грн
1	Відведення місця на кладовищі	100,00
2	Місце для захоронення в майбутньому для жителів смт Володарка: - одне місце - кожне наступне	300,00 2000,00
3	Місце для захоронення іногородніх громадян	5000,00
4	Копання ями:	1000,00
5	Доставка труни	100,00
6	Послуги ритуального автомобіля:	700,00

- (33) Листом від 29.11.2019 № 564 КП «Володарка» подало до виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області на погодження/затвердження тарифи на ритуальні послуги.
- (34) Рішенням виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області від 31.01.2020 № 300 «Про погодження цін на ритуальні товари та послуги КП «Володарка» встановлено тарифи на ритуальні послуги, які наведено в таблиці 6.

Таблиця 6

№	Найменування послуг	Тарифи на ритуальні послуги, грн
1	Організація поховання та видача свідоцтва про поховання	100,00
2	Місце для захоронення в майбутньому для жителів смт Володарка: - одне місце - кожне наступне	300,00 2000,00
3	Місце для захоронення іногородніх громадян	5000,00
4	Копання ями:	1000,00

5	Доставка домовини	100,00
6	Послуги ритуального автомобіля (сmt Володарка)	700,00
7	Послуги ритуального автомобіля (Володарський район)	1000,00

- (35) Інші рішення виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області щодо погодження/затвердження тарифи КП «Володарка» на ритуальні послуги станом на 10.06.2020 відсутні.
- (36) Відповідно до частини п'ятої статті 12 Закону єдину методику визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності затверджує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.
- (37) Згідно з пунктом 1.1 Єдиної методики цією методикою визначено механізм розрахунку, формування вартості та економічне обґрунтування тарифів (цін) надання громадянам Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, а також процедура реалізації предметів ритуальної належності для суб'єктів господарювання різних форм власності.
- (38) Відповідно до пункту 1.2 Єдиної методики основною її метою є визначення механізму розрахунку вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів послуг, а також процедури реалізації предметів ритуальної належності.
- (39) Згідно з пунктом 1.3 Єдиної методики вона поширюється на суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у сфері надання ритуальних послуг незалежно від форми власності.
- (40) Відповідно до пункту 2.1 Єдиної методики формування вартості послуг надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності здійснюється з урахуванням розрахунків обсягів надання ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності, планових витрат, визначених на підставі державних, галузевих нормативів витрат матеріалів, техніко-економічних розрахунків та кошторисів, ставок податків і зборів (обов'язкових платежів).
- (41) Згідно з пунктом 2.3 Єдиної методики планування витрат здійснюється нормативним методом. Розмір витрат за кожною статтею визначається на підставі державних та галузевих нормативів, а також відповідно до прийнятих на підприємстві норм використання палива, електроенергії, матеріалів, норм та розцінок з оплати праці, нормативів витрат на управління і обслуговування виробництва та інших норм витрат.
- (42) При невідповідності державних або галузевих норм витрат матеріальних, трудових та фінансових ресурсів розрахунковим нормам, які відображають особливості діяльності окремого підприємства, використовуються розрахункові норми, які затверджуються наказом директора підприємства.
- (43) Статті витрат, за якими неможливе їх об'єктивне нормування, плануються з урахуванням фактичних витрат за попередній рік, кошторисів цих витрат на плановий період або інших розрахунків.

- (44) До вартості ритуальних послуг та виготовлення предметів ритуальної належності включаться плановий прибуток та податок на додану вартість, крім переліку послуг з поховання та постачання ритуальних товарів державними та комунальними службами, за винятком операцій з постачання послуг з поховання та кремації трупів тварин і пов'язаної з цим діяльності.
- (45) Отже, при розробленні калькуляції вартості послуг з копання могил, Підприємство повинно дотримуватись вимог Єдиної методики.
- (46) За результатами аналізу наданої до Відділенні інформації встановлено, що тарифи на послуги з копання могил, які застосовує КП «Володарка», були розроблені без урахування Наказу № 52 (див. таблицю № 7).

Таблиця 5

Група ґрунту	Час копання	Довжина могили, м			
		2,4	2	1,6	1,1
I	влітку	9,8	6,87	4,83	2,3
	взимку	17	11,9	8,3	4,1
II	влітку	13,1	9,17	6,4	3,17
	взимку	21,6	15,2	10,7	5,18
III	влітку	16,7	11,8	8,6	4,25
	взимку	25,2	17,7	12,4	6,1

- (47) Відповідно до пункту 2.6 частини 2 Порядку довжина могили для дорослого повинна бути не менше двох метрів, ширина – 1 м, глибина – не менше 1,5 м від поверхні землі до кришки труни, з урахуванням місцевих ґрунтово-кліматичних умов, а у разі поховання померлих дітей розміри могили можуть бути відповідно зменшені.
- (48) Отже, споживачі, замовляючи послуги з поховання, до складу яких входять послуги з копання могил нестандартного розміру, будуть змушені сплачувати, як за копання могили стандартних розмірів, що в свою чергу призводить до сплати споживачами зайвих коштів. Неврахування пори року також призводить до суттєвого спотворення вартості послуги з копання могили.
- (49) Тобто, розрахована Підприємством вартість послуг з копання могил без поділу за розміром могили та незалежно від пори року свідчить про недотримання вимог Наказу № 52, Єдиної методики та Закону України «Про поховання та похоронну справу», а також призводить до збільшення вартості надання таких послуг.
- (50) Тож, розрахована та застосована Підприємством вартість послуг з копання могили, затверджена рішеннями виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області від 27.02.2015 № 592, від 22.03.2016 № 29, від 13.01.2017 № 92 та від 08.06.2017 № 118, є економічно необґрунтованою та може призвести до ущемлення інтересів споживачів, шляхом стягнення завищеної плати за копання могили нестандартних розмірів.
- (51) Разом з тим, згідно з Положенням про Міністерство розвитку громад і територій України (попередня назва – Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України) (далі – Мінрегіон), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.04.2014 № 19 (далі – Положення),

до основних завдань Мінрегіону належить, зокрема, забезпечення формування та реалізація державної регіональної політики, державної житлової політики і політики у сфері благоустрою населених пунктів, житлово-комунального господарства.

- (52) Згідно з підпунктом 23 пункту 4 Положення Мінрегіон затверджує порядки, стандарти, норми і правила, зокрема, у сфері поховання.
- (53) Отже, питання контролю за виконанням Наказу № 52 належить до повноважень Мінрегіону.
- (54) Крім того, затверджені Наказом № 52 норми часу на надання ритуальних послуг та виготовлення предметів ритуальної належності носять рекомендаційний характер.
- (55) З огляду на вказане, порушене питання не може бути вирішено шляхом застосування положень законодавства про захист економічної конкуренції, оскільки не належить до компетенції органів Антимонопольного комітету України.

3.2 Щодо послуг з відведення місць на кладовищі

- (56) Крім ритуальних послуг, передбачених Мінімальним переліком окремих ритуальних послуг, КП «Володарка» здійснює стягнення зі споживачів (фізичних осіб) плати за послугу відведення місць на кладовищі, у тому числі окремо за виділення місць для захоронення для жителів смт Володарка та для іногородніх громадян (далі – Послуги з відведення місць на кладовищі).
- (57) Так, КП «Володарка» за період з 01.01.2016 по 10.06.2020 надало послуги з відведення місця на кладовищі у кількості – 164 рази та вартістю – 13 500 грн, з відведення місця на кладовищі для іногородніх громадян у кількості – 20 разів та вартістю – 85 000 грн.
- (58) Разом з тим, відповідно до статті 4 Закону України «Про поховання та похоронну справу» діяльність у галузі поховання базується, зокрема, на принципі **безоплатного виділення** місця для поховання померлих (їхніх останків) чи урн із прахом померлих на кладовищі (у колумбарії).
- (59) Однак, у вищезазначених рішеннях виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області дана послуга прописана по-іншому, а саме: Послуги з відведення місць на кладовищі.
- (60) Також, згідно з частиною першою статті 25 Закону України «Про поховання та похоронну справу» та пунктом 2.4 Порядку утримання кладовищ та інших місць поховання, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1113/9712, (далі – Порядок) за зверненням виконавця волевиявлення померлого або особи, яка взяла на себе зобов'язання поховати померлого, на території кладовища **безоплатно** виділяється місце для поховання померлого відповідно до затвердженої документації.
- (61) Крім того, відповідно до пункту 5 Типового положення про ритуальну службу в Україні, затвердженого Державним комітетом України з питань житлово-комунального господарства 19.11.2003 № 193, (далі – Типове положення)

ритуальна служба на виконання покладених на неї завдань зобов'язана **безоплатно** виділяти місця для поховання померлого чи урни з прахом померлого на кладовищі.

- (62) Отже, чинним законодавством не передбачено стягнення плати за відведення місць на кладовищах для поховання померлих.
- (63) При цьому, стягнення Підприємством плати із споживачів за відведення місць на кладовищі призводить до того, що споживачі змушені сплачувати кошти за виділення земельної ділянки для поховання, хоча відповідно до положень чинного законодавства України земельна ділянка під поховання виділяється **безкоштовно**.
- (64) Таким чином, Рада в особі виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області затвердивши тарифи на Послуги з відведення місць на кладовищі, що не передбачено чинним законодавством, створила умови КП «Володарка» для вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції на ринку надання послуг з відведення місць на кладовищі для поховання померлих у селищі Володарка.
- (65) Рішення виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області від 31.01.2020 № 300, яким затверджено тариф на послугу з відведення місць для захоронення іногородніх громадян, є чинним станом на 06.07.2021.

4. Правова кваліфікація дій відповідача

4.1 Щодо послуг з поховання (складовими яких є послуга з копання могил)

- (66) З огляду на вищевказане, у ході розгляду справи № 884/21-р-02-06-15 не виявлено обставин, які можуть бути доказами у справі, та відповідно, свідчити про наявність у діях Ради в особі виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області, які полягають у встановленні КП «Володарка» економічно необґрунтованих тарифів на послуги з копання могил, порушення, передбаченого статтею 17 та пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме дії органу місцевого самоврядування, які полягають у створенні умов КП «Володарка» для вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції на ринку надання послуг з поховання, складовими яких є послуга з копання могил) у смт Володарка.
- (67) Згідно з абзацом шостим статті 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції підлягає закриттю без прийняття рішення по суті, якщо зокрема, не доведено вчинення порушення.

4.2 Щодо послуг з відведення місць на кладовищі смт Володарка для поховання померлих

- (68) КП «Володарка» створене на підставі рішень Володарської селищної ради Київської області від 02.04.2008 № 968-18-У та від 24.06.2011 № 212-08(п)-VI шляхом злиття комунального підприємства Володарської селищної ради «Володаркатепловодопостачання» та комунального підприємства Володарської селищної ради «Житловий фонд», а також приєднання комунального підприємства Володарської селищної ради «Каштан».

- (69) Відповідно до пункту 1.2. рішення виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області від 15.04.2015 № 41 «Про затвердження Положення про порядок функціонування та утримання кладовища смт Володарка» функціонування та утримання кладовища смт Володарка забезпечує КП «Володарка».
- (70) Відповідно до пункту 8.1 Типового положення суб'єкт господарювання, що виявив бажання працювати на ринку надання ритуальних послуг, має подати до територіальної ритуальної служби відповідну заяву щодо укладення договору про надання ритуальних послуг та долучити до такої заяви засвідчені копії відповідних документів.
- (71) При цьому, листами від 12.11.2019 № 549 (вх. Відділення від 18.11.2019 № 60-01/4083) та від 06.07.2021 № 116 (вх. Відділення від 09.07.2021 № 60-01/3684) Підприємство повідомило, що з лютого 2015 року по 06.07.2021 інші суб'єкти господарювання не звертались до КП «Володарка» із заявами щодо укладення договорів про надання ритуальних послуг.
- (72) Отже, КП «Володарка» протягом періоду з 27.02.2015 по 07.06.2021 займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з відведення місць на кладовищі смт Володарка для поховання померлого з часткою 100%.
- (73) Згідно із статтею 4 і частиною першою статті 25 Закону України «Про поховання та похоронну справу», пунктом 2.4 Порядку та пунктом 5 Типового положення передбачено обов'язок ритуальної служби **безоплатно** виділяти місця для поховання померлого чи урни з прахом померлого на кладовищі.
- (74) Однак, Підприємство стягувало зі споживачів плату за Послуги з відведення місць на кладовищі, що, в свою чергу, призвело до ущемлення інтересів таких споживачів, шляхом понесення ними додаткових витрат (збитків).
- (75) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (76) Тобто, дії КП «Володарка», які полягають у стягненні зі споживачів плати за Послуги з відведення місць на кладовищі, є порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з відведення місця на кладовищі для поховання померлих (в тому числі для іногородніх громадян) у межах смт Володарка, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.
- (77) У зв'язку з наведеним, за результатами розгляду справи № 885/22-р-02-06-15 адміністративна колегія Відділення прийняла рішення від 22.07.2021 № 60/60-р/к

«Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу», згідно з яким, зокрема:

1. Визнано, що КП «Володарка» у період з 27.02.2015 по 10.06.2021 займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з відведення місць на кладовищі для поховання померлих у межах смт Володарка Київської області з часткою 100 %.

2. Визнано, що дії КП «Володарка», які полягають у стягненні зі споживачів плати за виділення місць на кладовищі смт Володарка Київської області для поховання померлих (в тому числі для іногородніх громадян), становлять порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з відведення місць на кладовищі для поховання померлих (в тому числі для іногородніх громадян) у межах смт Володарка, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

3. За порушення, вказане в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накладено на КП «Володарка» штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

- (78) При цьому, Рада в особі виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області, затвердивши рішеннями від 27.02.2015 № 592, від 22.03.2016 № 29, від 13.01.2017 № 92, від 08.06.2017 № 118, від 17.10.2019 № 281 та від 31.01.2020 № 300 тарифи на ритуальні послуги, які були розроблені КП «Володарка» без дотримання вимог чинного законодавства, легітимізувала порушення законодавства про захист економічної конкуренції з боку вказаного суб'єкта господарювання, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з відведення місць на кладовищі для поховання померлих у межах смт Володарка Київської області.
- (79) Згідно зі статтею 144 Конституції України органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.
- (80) Одним із принципів, на основі яких здійснюється місцеве самоврядування в Україні відповідно статті 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», є законність.
- (81) Відповідно до частини третьою статті 24 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим - також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.
- (82) Згідно зі статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» забороняються дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), що полягають у схиленні суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю до порушень

законодавства про захист економічної конкуренції, створенні умов для вчинення таких порушень чи їх легітимації.

- (83) Отже, дії Ради в особі виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області, які полягають у встановленні рішеннями від 27.02.2015 № 592, від 22.03.2016 № 29, від 13.01.2017 № 92, від 08.06.2017 № 118, від 17.10.2019 № 281 та від 31.01.2020 № 300 тарифів КП «Володарка» на Послуги з відведення місць на кладовищі, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим статтею 17 та пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме дії органу місцевого самоврядування, які полягають у легітимації порушення КП «Володарка» законодавства про захист економічної конкуренції на ринку надання послуг з відведення місяць на кладовищі для поховання померлих у смт Володарка.

5. Заперечення відповідача та їх спростування

- (84) На подання про попередні висновки у справі № 884/21-р-02-06-15 Володарська селищна рада Білоцерківського району Київської області листом від 02.09.2021 № 02-20/1691 (вх. Відділення від 06.09.2021 № 60-01/4490) (далі – Лист) надала наступні пояснення.

- (85) Володарська селищна рада Білоцерківського району Київської області у листі зазначила, що *«відповідно до наказу КП «ВОЛОДАРКА» від 07.06.2021 № 67 «Про відміну плати» з 07.06.2021 плати за відведення місця на кладовищі для захоронення відмінено.*

Одночасно повідомляємо, що з метою припинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції на ринку надання послуг з відведення місць на кладовищі для поховання померлих (у тому числі для іногородніх громадян) у смт Володарка виконавчим комітетом на найближчому засіданні буде внесено зміни до рішення виконавчого комітету Володарської селищної ради від 31.01.2020 № 300 «Про погодження цін на ритуальні товари та послуги КП «ВОЛОДАРКА»...» (мова оригіналу).

- (86) Однак, станом на дату прийняття рішення, виконавчим комітетом Володарської селищної ради Київської області не прийнято вказане рішення про внесення змін до рішення від 31.01.2020 № 300 «Про погодження цін на ритуальні товари та послуги КП «Володарка».

- (87) Отже, наразі Рада в особі виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області не припинила порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

6. Остаточні висновки адміністративної колегії Відділення у справі

- (88) Таким чином, доказами, зібраними у справі, доводиться, а запереченнями відповідача не спростовується висновок адміністративної колегії Відділення про те, що дії Ради в особі виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області, які полягають у встановленні рішеннями від 27.02.2015 № 592, від 22.03.2016 № 29, від 13.01.2017 № 92, від 08.06.2017 № 118, від 17.10.2019 № 281 та від 31.01.2020 № 300 тарифів КП «Володарка» на послуги з відведення місця на кладовищі смт Володарка Київської області для поховання померлих

(в тому числі для іногородніх громадян), є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого статтею 17 та пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме дії органу місцевого самоврядування, які полягають у легітимації порушення КП «Володарка» законодавства про захист економічної конкуренції на ринку надання послуг з відведення місць на кладовищі для поховання померлих у смт Володарка.

- (89) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

Враховуючи наведене та керуючись статтями 7, 12, 12¹ і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482, та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що дії Володарської селищної ради Білоцерківського району Київської області в особі виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області, які полягають у встановленні рішеннями від 27.02.2015 № 592, від 22.03.2016 № 29, від 13.01.2017 № 92, від 08.06.2017 № 118, від 17.10.2019 № 281 та від 31.01.2020 № 300 тарифів КП «Володарка» на послуги з відведення місць на кладовищі, у тому числі окремо за виділення місць для захоронення для жителів смт Володарка та для іногородніх громадян, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого статтею 17 та пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме дії органу місцевого самоврядування, які полягають у легітимації порушення КП «Володарка» законодавства про захист економічної конкуренції на ринку надання послуг з відведення місця на кладовищі, у тому числі окремо за виділення місць для захоронення для жителів смт Володарка та для іногородніх громадян у смт Володарка, що призвело до ущемлення інтересів споживачів таких послуг.

2. Зобов'язати Володарську селищну раду Білоцерківського району Київської області в особі виконавчого комітету Володарської селищної ради Київської області припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене у пункті 1 резолютивної частини цього рішення, про що письмово повідомити Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України протягом двох місяців з дня його припинення з наданням підтвердних документів.

3. Закрити провадження у справі № 884/21-р-02-06-15 в частині порушення законодавства про захист економічної конкуренції щодо затвердження рішеннями Володарської селищної ради Білоцерківського району Київської області в особі виконавчого комітету Володарської селищної ради від 27.02.2015 № 592, від 22.03.2016 № 29, від 13.01.2017 № 92 та від 08.06.2017 № 118 вартості послуг з копання могил.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

**Голова адміністративної колегії –
голова відділення**

О. Хмельницький